

مدیریت

نگهداری و پرورش قناری

دانلود شده از [وبسایت تخصصی الکترونیک 20](https://electronic20.ir/)

تولید کننده تجهیزات الکترونیکی پرورش قناری و پرندگان زینتی

<https://electronic20.ir/>

4	نگهداری
4	تغذیه
4	نور
5	دمای محیط
5	بهداشت
6	پرورش
6	دوران جنینی
6	دوران رشد
6	دوران بلوغ
7	دوران تولید مثل
8	شناخت بیماری ها
8	عفونت با باکتری ای کولای (e.coli infection)
9	سالمونلوز (salmonellosis)
9	عفونت با کمپیلوباکتر (campylobacter infection)
10	پاستورلوز (pasteurellosis)
10	عفونت استرپتوکوکی (streptococcus infections)
10	لیستریوز (listeriosis)
11	بیماری اریزیپلاس (rypelas)
11	بیماری های مایکوپلاسمایی (mycoplasmosis)
11	عفونت استافیلوکوکی (staphylococcus infection)
12	بیماری تورم عفونی پیش معده (infections proventriculitis)
13	شناخت داروها
13	تقسیم بندی آنتی بیوتیکها از نظر منشاء
13	طیف اثر آنتی بیوتیکها
14	سینرژسم و آنتاگونیسم اثر
14	مقاومت باکتریایی

14	.....	برخی از انواع آنتی بیوتیکها
14	.....	سم شناسی آنتی بیوتیکها
15	.....	محل اثر آنتی بیوتیک ها
16	.....	عوارض ناشی از کمبود ویتامین ها و مواد معدنی بر روی قدرت جوجه آوری
16	.....	کمبود ویتامین A
16	.....	کمبود ویتامین D
16	.....	کمبود ویتامین E
16	.....	کمبود ویتامین B1
16	.....	کمبود ویتامین B2
16	.....	کمبود ویتامین B6
16	.....	کمبود ویتامین B12
17	.....	کمبود نیاسین (اسید نیکوتینیک)
17	.....	کمبود اسید فولیک (فولاسین)
17	.....	کمبود اسید پنتوتنیک
17	.....	کمبود بیوتین
17	.....	کلسیم و فسفر ca – p
17	.....	منیزیم mg

نگهداری

بطور کلی نگهداری از قناری را می توان به چهار بخش تقسیم کرد:

1- تغذیه

2- نور

3- دما

4- بهداشت

عوامل فوق، بعلاوه مسائل مربوط به پرورش، در مجموع مدیریت نگهداری و پرورش نامیده می شود و رعایت این نکات به همراه اعمال صحیح آنها موفقیت شما در نگهداری و پرورش قناری را رقم خواهد زد.

1- تغذیه

اصلی ترین دانه مصرفی که می بایست همیشه در اختیار قناری قرار گیرد تخم کتان است. تخم کتان دانه ای مقوی و پرانرژی است ولی این دانه بتهایی نمی تواند تمامی نیاز های یک موجود زنده را برآورده سازد بنابراین برای برطرف شدن این نیازها می بایست دانه ها و سبزیجات و مکملهای ویتامینی و پروتئینی گوناگونی را تهیه و در اختیار پرنده قرار دهید. دانه هایی نظیر ارزن - شلغم - کلم - کاهو - خرفه - ترب و شاهدانه. سبزیجات و میوه هایی نظیر برگ کاهو - ترب - اسفناج - کرفس - گشنیز - کلم - کدو - سیب - هویج - هلو و لیمو شیرین از منابع مهم کربوهیدراتها، چربیها و پروتئینها و ویتامینها به حساب می آیند.

بخش دیگری از غذای قناری که بصورت دستی تهیه می شود مخلوطی است از تخم مرغ و آرد سوخاری بعلاوه شیرخشک، پودر جوانه گندم و سبوس گندم که دان نرم نامیده می شود.

ممکن است ارزش غذایی دانه ها به مرور زمان و برحسب شرایط نگهداری تغییر کرده و کاهش یابد بنابراین چهارمین بخش مواد غذایی افزودنی هایی مانند مکملهای پروتئینی و ویتامین ها می باشند که برای جلوگیری از کمبود احتمالی آنها در خوراک پرنده مورد استفاده قرار می گیرند.

2- نور

نور، مهمترین عامل برای به بلوغ رسیدن، رشد و تولید مثل و شروع و پایان پرریزی قناری ها می باشد. اگر ارزش نوردهی صحیح و مناسب بیش از یک تغذیه خوب نباشد کمتر هم نخواهد بود بنابراین این چگونگی نور دادن در فصول مختلف سال یکی از عواملی است که در موفقیت شما نقش بسزایی دارد. همانطور که طول روز از ابتدای فصل تابستان تا

انتهای فصل پاییز سیر نزولی در پیش میگیرد در فصل زمستان و بهار سیر صعودی خواهد داشت در نتیجه میتوان اختلاف این کاهش و افزایش را محاسبه نمود. این اختلاف حدودا زمانی معادل پنج ساعت است، با دانستن اینکه کوتاهترین روز سال حدود ده ساعت و بلندترین روز سال تقریبا پانزده ساعت بطول می انجامد، نتیجه می گیریم که برای جلوگیری از خستگی مفرط در طول دوران تولید مثل نباید پرنده ها روزانه بیش از پانزده ساعت بیداری داشته باشند و به آرامش و استراحت نیز نیاز دارند. نکته مهم دیگری که باید مد نظر داشته باشید چگونگی نور دادن یا کاهش و افزایش زمان نوردهی است. همانطور که با تغییر فصل از تابستان تا اواخر پاییز بتدریج زمان نور دهی کاهش می یابد برای افزایش آن و به بلوغ رسیدن پرنده ها باید حدود پنجاه روز قبل از جفت اندازی به این کار اقدام نمایید. روش کار به این گونه است که هفته اول یک ربع و هفته دوم نیم ساعت و هفته های سوم و چهارم و پنجم یک ساعت برای هر هفته و در دو هفته پایانی به ترتیب نیم ساعت و یک ربع به زمان نوردهی افزوده می شود و در صورتی که بخشهای دیگر را به خوبی مدیریت کرده باشید از چهل و پنجمین روز بعد از شروع نوردهی پرنده های نر و ماده همگی آمادگی خود را برای تولید مثل نشان خواهند داد.

3-دمای محیط

نقش دما حفظ مقاومت پرنده در مقابل بیماریهاست. کاهش و افزایش دما باعث به وجود آمدن مشکلاتی می گردد و هر دو صورت آن را استرس می نامند. بعلاوه اینکه دما همانند تغذیه و نور در شروع تولک رفتن و پایان آن نقش خاص خود را ایفا میکند. حداکثر دمای مناسب محیط 35 درجه سانتیگراد و حداقل 18 درجه سانتیگراد دمایی است که میتوان پرنده را با آرامش خیال نگهداری نمود. 35 درجه دما برای تولک رفتن و 18 درجه برای قطع کامل پرریزی مناسب است. اما فصل تولید مثل زمانیست که کاهش و افزایش دما پذیرفتنی نیست و پرنده احساس راحتی و زندگی طبیعی و آرام را نخواهد داشت. بنابر این دمای مناسبی که پرنده می تواند دوران تولید مثل را در آن دما به راحتی پشت سر بگذارد بین 21 تا 24 درجه سانتیگراد است.

4-بهداشت

یکی دیگر از ارکان مهم در مدیریت گله ها حفظ نظافت و بهداشت می باشد. بنابراین، مسائلی که باید مورد توجه پرورش دهنده و مدیر خوب قرار داشته باشد، نکاتی است که در زیر به آنها اشاره می شود.

1-شناخت عوامل بیماری زا و حذف آنها

2-شناخت نکات بهداشتی و رعایت آنها

3-شناخت آنتی بیوتیک ها و ویتامین ها و روش مصرف آنها

4-شناخت چرخه زندگی و نیاز های پرنده ای که نگهداری میکند

پرورش

پرورش قناری همانند نگهداری از آن به چهار بخش تقسیم می گردد و هر بخش مربوط به قسمتی از دوره زندگی این پرنده است.

1- دوران جنینی

2- دوران رشد

3- دوران بلوغ

4- دوران تولید مثل

1- دوران جنینی

زندگی درون تخم دوران جنینی نامیده می شود و سیزده روز طول می کشد . پس از سیزدهمین روز و در ابتدای روز چهاردهم جوجه پوسته تخم را شکسته و از آن بیرون می آید و دوران زندگی جدید خود را که دوره رشد نام دارد آغاز می کند.

2- دوران رشد

دوره رشد جوجه قناری ، حدود 60 روز طول می کشد ولی تنها 25 تا 30 روز از این دوره دو ماهه را توسط والدین تغذیه می شود در این مدت کوتاه رشد جوجه چنان سریع است که تقریباً به چهل برابر وزن خود در زمان تولد می رسد . روزهای باقیمانده از این دوران برای کسب تجربه نسبت به محیط اطراف ، رویش کامل پرها و استقلال برای ادامه حیات پرنده جوان بسیار حساس و ارزشمند است.

3- دوران بلوغ

پس از 60 روزگی و شروع مرحله سوم ، پرریزی و تولک رفتن پرنده جوان آغاز می شود . این پرریزی منحصراً پرهای تنه پرنده را شامل می شود ولی پرنده پرهای پرواز خود را از دست نمی دهد ؛ در این هنگام رشد جسمی و محسوس پرنده پایان یافته و پرنده مرحله جدید زندگی خود را که اصطلاحاً عقل رس شدن است آغاز می نماید . پرنده جوان رفتارهای اجتماعی و شرایط زندگی گروهی را در این دوران فرا می گیرد . همچنین رشد غدد تناسلی در این دوران شروع و تا بلوغ کامل پرنده ادامه می یابد . سن بلوغ معمولاً بر حسب

نژاد های مختلف بین 6 تا 8 ماه است ولی دیده شده که در نژادهای سبک نظیر قناری های رنگی پرنده در 5 ماهگی هم قدرت تولید مثل به دست می آورد.

4-دوران تولید مثل

در این دوره ، قناری های نر و ماده با رفتارهای خود آمادگی خود را برای تولید مثل نشان می دهند ماده ها بیقراری می کنند و نرها با ولعی خاص به آواز خوانی مشغول هستند . در این زمان وبعد از جفت اندازی پرنده هایی که خود زمانی نیازمند مراقبت بودند ، به مراقبت از جوجه های خود می پردازند . با اولین سری تخم گذاری پرنده نر و ماده کم تجربه ، همانند والدین خود کسب تجربه می کنند و مرحله جدید را می آموزند . بنا بر این بهتر است یکی از جفتها را مسن تر و کار کشته تر انتخاب کنید تا هم شما و هم جفت کم تجربه در دسر کمتری را برای بزرگ کردن جوجه ها تحمل نمایند .

شناخت بیماری ها

مقدمه:

بطور کلی؛ قناری ها نسبت به سایر پرندگان، کمتر دچار بیماری می شوند. پرنده ای که جای مناسب داشته باشد و به خوبی تغذیه و نگهداری شود، به ندرت نیازی به دارو و درمان پیدا خواهد کرد. در چنین شرایطی، قناری حتی در قفس نیز احساس رضایت خواهد کرد. مسلماً به عنوان یک اصل کلی، پیشگیری بهتر از درمان می باشد ولی حتی با رعایت همه نکات بهداشتی، باز حوادث و بیماری ها اتفاق می افتند. لذا باید مراقب باشید و با دیدن اولین علائم غیر طبیعی به دکتر دامپزشک مراجعه نمایید.

لازم به یادآوری است که درمان بیماریها باید توسط شخصی انجام گیرد که در این زمینه تجربه کافی دارد چرا که برخی از مواقع، مصرف داروهای اشتباه و یا مقدار نامناسب از داروهای موثر موجب عدم درمان یا مسمومیت دارویی پرنده خواهد شد.

بدتر از این حالتی است که شما بیماری را به صورت ناقص درمان کنید و پرنده به ظاهر سالم شود ولی در عین حال عامل بیماری را به تناوب و یا بطور دائم از طریق ترشحات و یا مدفوعش در محیط پخش کند و موجب بیمار شدن سایر پرندگان، حیوانات و حتی انسان گردد. نکته دیگر اینکه با مصرف نادرست داروهای مختلف امکان دارد که عامل بیمار نیز دارای مقاومت دارویی گشته و دیگر به هیچ آنتی بیوتیکی حساس نباشد و شما پرنده هایتان را ازدست بدهید.

1- عفونت با باکتری ای کولای (e.coli infection)

عامل این بیماری اشرشیا کولای است و بین بسیاری از گونه های پرندگان مشترک بوده و باعث بیماری میشود. برخی از انواع آن قدرت بیماریزایی شدیدی دارند و سایر انواع آن در تحت شرایط خاص مانند همراه شدن با سایر بیماریهای ویروسی و باکتریایی و یا شرایط بد نگهداری، همراه با استرس های زیاد بیماریزا می گردند. علائم بیماری بسته به حاد بودن و یا تحت حاد بودن بیماری متفاوت است. در صورتی که باکتری وارد خون شود، موجب کز کردن پرنده و مرگ سریع او می گردد ولی اگر باکتری در اندامهای مختلف جایگزین شود موجب عوارض متفاوتی می گردد. گاهی اوقات وارد دستگاه تنفس شده و عوارض تنفسی می دهد که معمولاً ناشی از تهویه بد محل نگهداری پرنده و گرد و خاک زیاد می باشد. اگر در مفاصل موضعی شود تورم مفاصل و پادرد ایجاد می کند. در صورتی که وارد مجرای تخم شود موجب چسبندگی تخم و عفونت مجرا و نهایت مرگ می شود در دستگاه گوارش اسهال ایجاد می کند. در جوجه ها یا موجب تلفات قبل از خروج تخم می شود و یا جوجه به دنیا آمده ضعیف و کوچک بوده، دچار اسهال شده و بزودی تلف می گردد.

2- سالمونلوز (salmonellosis)

این بیماری در اثر تعداد زیادی از گونه های مختلف باکتری از جنس سالمونلا ایجاد می شود . اکثر گونه های این باکتری بین حیوانات مختلف و حتی انسان مشترک می باشند و درجات مختلف بیماری را ایجاد می کنند . این بیماری ممکن است از سه راه مختلف پرنده را مبتلا کند .

الف - آلودگی موجود در غذای مصرفی پرنده (خصوصاً تخم مرغ)

ب- آلودگی غذای پرنده با مدفوع جوندگان و یا فضولات پرندگان مبتلا

ج - تماس مستقیم با پرنده تازه خریداری شده ای که یا در دوره کومون بیماری است ، و یا به صورت ناقل به ظاهر سالم میکروب را از خود دفع می کند .

به ندرت نیز انتقال بیماری از طریق دست انسانهای مبتلا به سالمونلا و یا گزش انگل های خارجی مانند کک ها اتفاق افتاده است در این ارتباط ، نکته بهداشتی بسیار مهم این است که برخی از انواع سالمونلا در پرنده ایجاد بیماری نکرده و از طریق مدفوع به محیط خارج وارد گشته و در صورتی که با مواد غذایی مورد مصرف انسان تماس پیدا کند ، موجب مسمومیت های شدید غذایی تا حد مرگ می شود . علائم بیماری ناشی از اکثر سالمونلا های مختلف در انسان شامل عوارض گوارشی و مسمومیت غذایی می باشد بجز گونه های خاص سالمونلا که در انسان ایجاد بیماری تب روده (حصبه) می کند . در قناری ، بسته به گونه سالمونلای عامل بیماری ، سن پرنده مبتلا و شرایط نگه داری ، علائم درمانگاهی می تواند متفاوت باشد . اکثراً در جوجه قناری ها موجب مرگ و میر در روزهای اول بعد از خروج از تخم و یا حتی درون تخم و گاهی به هنگام خروج از تخم می شود معمولاً هنگامی که قناری ماده به این بیماری مبتلا می شود ، اکثر جوجه هایش درون تخم از بین می روند و کمتر از 20 درصد آنها سالم به دنیا خواهند آمد . جوجه های مبتلایی که از تخم خارج شده اند ، کوچک و ضعیف بوده و اکثر آنها دچار اسهال می باشند . در شکلهای دیگر بیماری که پرنده بعد از خروج از تخم مبتلا می شود ، ممکن است عوارضی چون خمودگی ، چرت زدن ، اسهال ، بی اشتها و پف کردن را از خود نشان دهد . همچنین چند ساعت قبل از مرگ دچار لرزش ، تشنج و غش شده و بالاخره تلف می شود . درمان باید براساس کشت میکروبی و آنتی بیوگرام انجام شود تا موثرترین داروی ممکن بکار رود .

3- عفونت با کمپیلوباکتر (campylobacter infection)

عامل ایجاد این بیماری در پرندگان کمپیلوباکتر ژوژنای است . راه ابتلا از طریق دهان بوده و جهت ایجاد بیماری نیاز به عوامل مستعد کننده از جمله سایر عفونتها و یا استرس ها دارد . این باکتری در انسان نیز موجب ناراحتی های گوارشی می شود . علائم بیماری شامل بی اشتها ، اسهال و لاغری تدریجی است .

4- پاستورلوز (pasteurellosis)

عامل ایجاد کننده آن باکتری پاستولامالتوسیدا می باشد . عامل بیماریزا می تواند از طریق دستگاه تنفسی جراحات جلدی وارد بدن شود و موجب بیماری گردد . این بیماری از جمله بیماری هایی است که بین پرندگان مختلف مشترک بوده و اکثر پرندگان به آن مبتلا می گردند . معمولاً انتقال بیماری از طریق پرنده های ناقل به ظاهر سالم و یا جوندگان خصوصاً موش رخ می دهد علائم بیماری بسته به میزان مقاومت پرنده و قدرت بیماریزایی میکروب می تواند متفاوت باشد . در شکل فوق حاد بیماری ، پرنده بطور ناگهانی تلف می شود و از زمان کسل شدن پرنده تا تلف شدن او بیش از چند ساعت نمی گذرد و در طی این زمان پرنده چشمهایش را بسته ، پف کرده و هیچ عکس العملی نسبت به محیط اطراف خود ندارد . حتی بعضی اوقات مرگ هنگام پرواز یا در حال غذا خوردن و در حالیکه پرنده به ظاهر سالم می باشد اتفاق می افتد . در اشکال خفیف تر بیماری عوارض تنفسی مثل ناله کردن خفیف و یا ریزش اشک و ترشحات از چشم و بینی مشاهده می شود . گاهی اسهال نیز وجود دارد .

5- عفونت استرپتوکوکی (streptococcus infections)

عامل آن باکتری استرپتوکوکوس می باشد و در همه جا حتی گرد و غبار موجود در هوا نیز وجود دارد و معمولاً در مواقعی که عفونتهای ویروسی و یا سایر بیماری ها پرنده را ضعیف کند بعنوان یک میکروب فرصت طلب موجب بیماری میگردد . اکثراً در طول دوران جنینی و یا ده روز اول پس از خروج جوجه از تخم موجب تلفات می گردد . به ندرت نیز در پرندگان مسن تر ایجاد بیماری می کند در بین پرندگان و پستانداران مشترک می باشد ولی به طور کلی در پرندگان اهمیت کمتری دارد . علائم بیماری متفاوت بوده و عوارض مختلفی ایجاد می کند . مثل آبسه های پوستی ، زخمهای چرکی ، آندوکاردیت و جتاتیو بر روی دریچه های قلب ، تورم مفاصل ، لنگش و بالاخره آبسه کف پای . گاهی میکروب وارد خون شده و در طی یک یا دو روز موجب مرگ سریع همراه با عوارضی همچون افزایش تعداد تنفس در ساعات پایانی عمر پرنده ، پف کردن ، اسهال و بستن چشمها می شود . در قناری ممکن است تلفات خیلی زیاد باشد . بعضی وقت ها پرنده دچار عوارض عصبی و افزایش تحرک می شود و به نظر هیجان زده می آید ، به طوری که خودش را به اطراف زده و در اثر جراحات بوجود آمده و یا ضربه و خونریزی داخلی تلف می گردد .

6- لیستریوز (listeriosis)

این بیماری در اثر باکتری بنام لیستریامونوسیتوژنز بوجود آمده و در بسیاری از انواع پرندگان و پستانداران ایجاد عوارض می کند . ولی در بین پرندگان ، قناری نسبت به این بیماری حساس تر است . انسان نیز نسبت به این باکتری حساس بوده و گاهی دچار مننژیت می شود . معمولاً باکتری از راه دهان وارد بدن شده و بیماریزا می گردد . خوشبختانه نسبت به انواع ضد عفونی کننده های رایج حساس می باشد و به سرعت از بین می رود . این بیماری در شکل حاد موجب تلف شدن پرنده

ظرف مدت یک تا دو روز می شود. در مواقعی که دوره بیماری طولانی تر می شود، عوارض عصبی مانند لرزش و پیچش گردن و فلجی نیز بروز می کند.

7- بیماری اریزیپلاس (rypelas)

این بیماری در اثر باکتری به نام اریزیپاوتریکس ایجاد می شود. خوک و بوقلمون حساس ترین حیوانات نسبت به این باکتری میباشند، ولی در قناری نیز این بیماری مشاهده می شود. در انسان نیز گاهی این باکتری در اثر ورود از راه زخم های پوستی موجب واکنشهای موضعی می شود. چوندگانی مثل موش یا حشرات گزنده نیز می توانند عامل بیماری را منتقل کنند. معمولاً باکتری به طور آزاد در خاک مرطوب و یا آب های راکد کم عمق وجود داشته یا تکثیر پیدا می کند. در مجموع این بیماری برای قناری خطر جدی ندارد و راه انتقال آن از طریق دهان است. معمولاً علائم بیماری شامل بی اشتها، کز کردن، ضعف، اسهال سبز متمایل به زرد می باشد که خیلی سریع منتهی به مرگ می شود.

8- بیماری های مایکوپلاسمایی (mycoplasmosis)

عامل آن مایکوپلازما می باشد که از نظر طبقه بندی پست تر از باکتری ها قرار می گیرد و فاقد دیواره سلولی بوده ولی در روی برخی از محیط های کشت آزمایشگاهی رشد می کند. در مقابل ضد عفونی کننده های مختلف و خشکی محیط بسیار حساس بوده و ظرف چند ساعت در محیط خارج از بدن موجود زنده از بین می رود. بدین خاطر برای انتقال این بیماری نیاز به تماس نزدیک بین پرند آلوده با پرند حساس می باشد. این میکروب از طریق تخم نیز منتقل شده و در بین آنها ایجاد مرگ و میر می کند. معمولاً برای بیماریزا شدن نیاز به عوامل مستعد کننده ای مثل سایر ویروس ها و باکتری ها دارد. علائم بیماری شامل مشکلات تنفسی، خرخر کردن، آبریزش از چشم و بینی، تورم مزمن ملتحمه چشم و سینوس تحت چشمی و مفاصل می باشد. در جوجه ها نیز موجب افزایش مرگ و میر می گردد.

9- عفونت استافیلوکوکی (staphylococcus infection)

مهمترین گونه بیماریزای این باکتری استافیلوکوکوس اورئوس می باشد. باکتری های موجود در این خانواده در همه جا از جمله گرد و غبار موجود در هوا پراکنده هستند. اکثر پرندگان سالم نیز در سطح پوست یا مخاط دستگاه تنفس یا گوارش یافت می شود و بعنوان یک باکتری عفونت زای فرصت طلب مطرح می باشد که در شرایط مستعد بیماریزا می گردد. جراحات پوستی و استرسهای طولانی از عمده ترین عللی است که باکتری را بیماریزا می کند. این میکروب نسبت به خشکی محیط مقاوم بوده و بدین ترتیب مدتها می تواند خارج از بدن موجود زنده بطور فعال باقی بماند. معمولاً بیماری بطور انفرادی بروز کرده و بندرت همه گیر می شود. بسته به شرایط مختلف علائم بیماری بسیار متفاوت می باشد یکی از بزرگترین مشکلاتی که این میکروب ایجاد می کند افزایش تلفات جوجه ها در هنگام خروج از تخم و یا چند روز بعد از

آن می باشد که معمولا در اثر عدم پاکیزگی لانه ها و یا استفاده ناصحیح و بی رویه آنتی بیوتیکهای مختلف در قناری ماده (بعنوان پیشگیری کننده از بیماری های مختلف) رخ میدهد. در این حالت عدم جذب کیسه زرده و یا تورم ناحیه ناف دیده خواهد شد. حالت دیگر ناشی از ورود باکتری به خون میباشد که موجب خمودگی، بی اشتها، بی تولیدگی پرها و پف کردن و در نهایت مرگ می شود. گاهی افتادن بند های انگشتان پا و یا ناخن آنها بعلت عفونت به این باکتری می باشد. برخی مواقع عوارض عصبی از جمله لرز، برگشتن سر به طرف عقب و تشنج نیز قبل از مرگ دیده می شود. در حالاتی که عفونت از طریق خون و یا زخم پوستی به مفاصل برسد مومجب تورم و تجمع چرک فیبرینی در آنها شده و در مراحل پیش رفته موجب عفونت استخوان ها نیز می گردد. مواقعی که عوامل مستعد کننده و یا زخمهای پوستی حضور داشته باشند این باکتری موجب تورم جلد همراه با چرک می شود و در ناحیه کف پا ایجاد آبسه کرده و سبب پادرد و لنگش می گردد.

10- بیماری تورم عفونی پیش معده (infections proventriculitis)

این بیماری در اثر باکتری درشتی به نام مگا باکتر که به خانواده لاکتو باسیلاسه تعلق دارد بوجود می آید و در قناری، فینچ، مرغ عشق و برخی طوطی های کوچک دیده شده است. بیشتر مواقع این باکتری در طول دوران تولید مثل و پرورش جوجه ها مسئله ساز می شود ولی تقریبا همیشه با یک عامل مستعد کننده مثل تراکم زیاد یا سوء تغذیه همراه است. تنها نشانه بیماری از دست دادن تدریجی و بسیار آهسته وزن بدن است بطوری که طی مدت دوازده تا هجده ماه پرنده را از پا در می آورد عامل بیماری از طریق فضولات در محیط پخش می شود و از راه خوراکی سایر پرنده ها را مبتلا می کند. در کالبد گشایی زخم یا تورم پیش معده در ناحیه اتصال آن با سنگدان قابل مشاهده است که می تواند همراه یا بدون خونریزی باشد.

شناخت داروها

تقسیم بندی آنتی بیوتیکها از نظر منشاء :

1 - منشاء طبیعی

- کفکها ، مانند : پنی سیلین های طبیعی و گریزئوفولوین
- قارچهای پست ، مانند : استرپتو مایسین - کلر تتراسیکلین - اکسی تتراسیکلین - اریترومایسین - نئومایسین - نیستاتین و سفالوسپورین
- باکتری ها ، مانند : باسیتراسین - پلی میکسین ها و تایروتریسین

2-منشاء نیمه ساختگی

- مانند : اگزا سیلین - گلوگزا سیلین - آمپی سیلین - دی هیدرواسترپتومایسین - تتراسیکلین

3 - منشاء ساختگی

- مانند : کلرامفنیکل و رولی تتراسیکلین

طیف اثر آنتی بیوتیکها :

بعضی آنتی بیوتیکها ، روی عده زیادی از جرمها موثر هستند . لذا به این دسته از آنتی بیوتیکها ، وسیع الطیف گویند و بعضی فقط روی عده کمی اثر می کنند که آنها را با طیف محدود می نامند . براین اساس آنتی بیوتیکها به سه گروه تقسیم می شوند :

- گروه اول عمدتاً روی باکتری های گرم مثبت موثرند مانند پنی سیلین های نیمه ساختگی
- گروه دوم عمدتاً روی باکتری های گرم منفی هوازی اثر می گذارند مانند پلی میکسین ها
- گروه سوم روی هر دو دسته باکتری های گرم مثبت و منفی موثرند مانند تتراسیکلین ها

سینرژیسیم و آنتاگونیسیم اثر:

آنتی بیوتیکها را بر اساس دارا بودن توافق اثر و یا تضاد اثر با یکدیگر به دو گروه تقسیم نموده اند .
گروه اول شامل : پنی سیلین ها - استرپتومایسین - باسیتراسین - نئو مایسین و پلی میکسین ها است .
گروه دوم شامل : تتراسیکلین ها - کلرامفنیکل - اریترومایسین و نوویوسین می باشد .

هر یک از این دو گروه در داخل خود ممکن است سینرژیسیم اثر داشته باشند ولی آنتاگونیسیم اثر ندارند . اما دارو های گروه اول ممکن است با گروه دوم آنتاگونیسیم اثر داشته باشند . برای مثال پنی سیلین با استرپتومایسین سینرژیسیم اثر دارد و پنی سیلین و کلرامفنیکل با یکدیگر آنتاگونیسیم اثر دارند .

مقاومت باکتریایی :

بر اثر یکسری عوامل از جمله مصرف بی رویه داروها باکتریها می توانند نسبت به آنتی بیوتیکهای مختلف مقاومت پیدا کنند این موضوع امروزه مشکل بزرگی ایجاد کرده است و شاید همین امر باعث پیدایش روز افزون آنتی بیوتیکهای جدید می گردد . برای مثال ، پس از کشف پنی سیلین سوشهای مقاوم استافیلو کوک بندرت مشاهده می شد . ولی پس از دهه پنجاه میلادی به بعد ؛ سوشهای مقاوم رو به افزایش گذاشت ، بطوری که در دهه پنجاه و پنچ ، پنجاه درصد کل سوشهای جدا شده استافیلو کوک مقاوم بودند .

برخی از انواع آنتی بیوتیکها :

پنی سیلین ها - جانشینهای پنی سیلین آمینو گلیکوزیدها - تتراسیکلین ها - نیتروفورانها - آموکسی سیلین - آمپی سیلین - پنی سیلین جی - اریترومایسین - لینکومایسین - اسپکتینو مایسین - سفالوسپورینها - تایلوزین - استرپتو مایسین - جنتا مایسین - کانا مایسین - نئومایسین - تتراسیکلین - اکسی تتراسیکلین - کلر تتراسیکلین - داکسی سایکلین - فورازولیدون - فورالتادون

سم شناسی آنتی بیوتیکها :

داروهای ضد باکتریایی گروه موادی هستند که بینهایت مفید بوده و دارای اهمیت و فایده اقتصادی در دامپزشکی می باشند . بسیاری از آنها سالم و عاری از عوارض نامطلوب هستند . شکی نیست که فواید حاصل از استفاده داروهای ضد باکتریایی خیلی بیشتر از خطرات آنها است . آنتی بیوتیک ها عوارض نامطلوب هم دارند . مطالعات تجربی نشان داده است که بعضی از آنتی بیوتیکها دارای اثر مستقیم قلبی عروقی در چندین گونه از دامها می باشند . بعضی از عوارض نامطلوب

آنتی بیوتیکها عبارتند از کاهش بازده قلب ، کاهش فشار خون ، کاهش نسبی ضربان قلب ، تضعیف عضله قلب . به همین دلیل توصیه می شود که از مصرف خودسرانه داروها اجتناب نمایید .

محل اثر آنتی بیوتیک ها:

هر آنتی بیوتیک برحسب میزان مصرف و نوع آن محل اثر خاص خود را دارد بنابراین به صرف اینکه یک ماده آنتی بیوتیک نامیده می شود نمی تواند برای همه بیماری ها مورد استفاده قرار گیرد . و باید نوع آنتی بیوتیک براساس نوع بیماری و محل تاثیر آن دارو انتخاب شده باشد .

عوارض ناشی از کمبود ویتامین ها و مواد معدنی بر روی قدرت جوجه آوری

عمده مواد غذایی که موجب اختلالات جوجه کشی درقناری ها می شوند عبارتند از مواد معدنی و ویتامین ها . بسته به نوع کمبود و انفرادی یا چند موردی بودن این کمبودها ممکن است عوارض متفاوت باشد .

- کمبود ویتامین A :

موجب کوری - نقرس - تلفات جنینی در روزهای اول و دوم رشد جنین بخاطر نارسایی سیستم گردش خون و کاهش میزان خروج جوجه ها از تخم می شود . معمولا علت کمبود این ویتامین ناشی از عدم استفاده از سبزیجات و مصرف غذای کهنه می باشد .

کمبود ویتامین D :

موجب نرمی استخوان و کج شدن استخوان های بلند (مثل ساق پا) ، کاهش ضخامت پوسته تخم و مرگ جنین در اواخر دوران جوجه کشی شود . معمولا به علت عدم دسترسی پرنده به نور آفتاب بروز می کند .

کمبود ویتامین E :

موجب عدم باروری تخمها ، ضعف جوجه خارج شده از تخم ، مرگ در روزهای اولیه پس از خروج از تخم همراه با خیز زیر پوستی و آتروفی عضلانی می شود . در اثر مصرف دان ها یا مواد چرب اکسید شده بروز می کند .

کمبود ویتامین B1 :

موجب بدنیآ آمدن جوجه های ضعیف و دارای لرزش می شود که ظرف چند روز پس از خروج از تخم تلف می شوند .

کمبود ویتامین B2 :

موجب فلجی و جمع شدگی پنجه پا از مرحله دوم رشد جنینی به بعد می شود .

کمبود ویتامین B6 :

به سبب نقش مهمش در رشد اولیه جنین ، موجب افزایش مرگ و میر جنین می شود . جیره های غذایی حاوی پروتئین زیاد بطور ثانویه موجب کمبود این ویتامین می شود . کمبود همزمان این ویتامین و ماده معدنی منگنز موجب بزرگ شدن مفصل خرگوشی (مفصل بالای ساق پای پرنده) شده و منجر به دررفتگی پا به یک طرف گردد .

کمبود ویتامین B12 :

موجب کم خونی و مرگ در دوران اولیه و گاهی ادم و تحلیل رفتن رشد عضلانی در مرحله دوم رشد جنینی می شود .

کمبود نیاسین (اسید نیکوتینیک) :

موجب کاهش میزان جوجه درآوری می شود. معمولاً به علت استفاده از منابع پروتئینی نامرغوب و کمبود اسید آمینه تریپتوفان بروز میکند .

کمبود اسید فولیک (فولاسین) :

موجب مرگ و میر جوجه در دوره اولیه رشد در اثر کم خونی و گاهی مرگ و میر در هنگام خروج جوجه از تخم می شود . معمولاً بر اثر مصرف طولانی مدت آنتی بیوتیک بروز می کند . زیرا آنتی بیوتیک موجب از بین رفتن باکتری های روده ای که مسئول ساختن این ویتامین هستند ، می شود .

کمبود اسید پنتوتنیک :

موجب بروز پرهای غیرعادی همراه با خونریزی زیر پوست در مرحله سوم رشد جنینی می گردد .

کمبود بیوتین :

موجب مرگ و میر در مرحله اول و سوم رشد جنینی همراه با تغییر شکل منقار به صورت منقار طوطی و کوتاه شدن طول استخوان ها می شود.

کلسیم و فسفر - ca - p :

میزان هریک از این دو ماده به تنهایی و نسبت بین آنها تاثیر زیادی بر ضخامت پوسته تخم و رشد استخوان بندی جنین دارد . کمبود آنها و یا عدم تعادل بین آن دو موجب کاهش قدرت جوجه در خروج از تخم می شود . جوجه های مبتلا دارای رانهای ضخیم و بال های کوتاه همراه با خیز زیر پوست گردن و نرمی استخوان می باشد .

منیزیم mg :

این ماده معدنی در تنظیم رشد استخوانی نقش داشته و کمبود آن موجب بیماری پروزیس ، کوتاه شدن طول بال خیز زیر پوستی و منقار طوطی شکل می شود .

نکته قابل توجه در مصرف ویتامین و مواد معدنی :

مصرف بی رویه بسیاری از مواد معدنی یا ویتامین ها موجب مسمومیت و بیماری می شود . خصوصاً ویتامین های محلول و مواد معدنی مانند سلنیم . از اینرو توصیه می گردد در مصرف ویتامین جانب احتیاط رعایت شود A,D,E در چربی مانند ویتامین و بیش از مقدار لازم تجویز نگردد .

<https://electronic20.ir/>